

علوم و فنون ادبی

۱- هر دو اثر کدام گزینه متعلق به دوره غزنوی و سلجوقی است؟

- (۱) سفرنامه ناصر خسرو - التفهیم
(۲) تاریخ بلعمی - تاریخ بیهقی
(۳) کیمیای سعادت - کشف المحجوب
(۴) سیاست‌نامه - ترجمه تفسیر طبری

۲- کدام گزینه از نظر تاریخ ادبیات درست نیست؟

- (۱) آثار بر جای مانده زبان فارسی باستان، فرمان‌ها و نامه‌های شاهان هخامنشی است که به خط میخی نوشته شده است.
(۲) زبان پهلوی، زبان رسمی دوران ساسانی بود. این زبان اساساً به ناحیه پارس تعلق داشت و آن را «فارسی نو یا فارسی دری» نامیده‌اند.
(۳) زبان پارسی در دوره اشکانیان رایج بود و تا اوایل دوره ساسانی نیز آثاری به این زبان تألیف می‌شده است.
(۴) آثاری که به زبان پهلوی تألیف شده، بیشتر آثار دینی است. حتی رساله‌های کوچکی مانند «یادگار وزیران» رنگ دینی دارد.

۳- همه موارد از ویژگی‌های فکری شعر سده پنجم و ششم است؛ به جز:

- (۱) ورود اصطلاحات عرفانی - رواج هجو در شعر
(۲) رواج مفاخره، شکایت و انتقاد در شعر - رواج حسن دینی
(۳) فراوانی وعظ و اندرز در شعر - فاصله گرفتن غزل از عشق زمینی
(۴) غلبه روح شادی و خوش‌باشی در شعر - سادگی فکر و کلام

۴- انتساب چند اثر به پدیدآورنده آن غلط است؟

«عشاق‌نامه: خواجوی کرمانی - مرصاد العباد: نجم دایه - جامع التواریخ: عطاملک جوینی - اخلاق الاشراف: فخرالدین عراقی - المعجم فی معاییر اشعار

العجم: شمس قیس رازی - رساله دلگشا: عبید زاکانی - انوار سهیلی: ملاحسین واعظ کاشانی - محاکمه اللغتين: سلطان حسین بایقرا»

- (۱) چهار (۲) پنج (۳) سه (۴) دو

۵- به ترتیب «واقع‌گرایی - ظرافت و رقت معانی - مریه‌سرایبی» شاخصه اصلی سبک کدام شاعران است؟

- (۱) بیدل دهلوی - صائب تبریزی - محتشم کاشانی
(۲) وحشی بافقی - بابافغانی شیرازی - محتشم کاشانی
(۳) صائب تبریزی - کلیم کاشانی - بیدل دهلوی
(۴) بابافغانی شیرازی - کلیم کاشانی - محتشم کاشانی

۶- آثار کدام گزینه، به ترتیب نمونه نثرهای «ساده، مصنوع و بینابین» هستند؟

- (۱) عباس‌نامه - تذکره شاه طهماسب - عالم‌آرای عباسی
(۲) عالم‌آرای عباسی - مجالس المؤمنین - محبوب القلوب
(۳) مجالس المؤمنین - عباس‌نامه - محبوب القلوب
(۴) بدایع الوقایع - محبوب القلوب - احسن التواریخ

۷- موضوع چند اثر در مقابل آن نادرست ذکر شده است؟

«عین الحیات: فقه - مجالس المؤمنین: زندگی‌نامه - جامع عباسی: فقه - عالم‌آرای عباسی: فقه - تذکره شاه طهماسب: تاریخ - لمعات: عرفان -

تذکره دولت‌شاه: عرفان»

- (۱) چهار (۲) سه (۳) دو (۴) یک

۸- وزن کدام بیت از تکرار چهار «مفاعیلن» تشکیل شده است؟

- (۱) نثار باغ را گردون به دامن در همی پیچد / گل اندر لگه زمرد ز حمله رخ همی پوشد
(۲) دلم که مرغ تو آمد به دام باز گرفتی / نه خاک تو شدم از من چه گام باز گرفتی
(۳) چه سبب سوی خراسان شدم نگذارند / عندلیبم به گلستان شدم نگذارند
(۴) به جامی کز می وصلش چشیدم / همی دارد خمارم در بلاها

۹- وزن بیت زیر، کدام است؟

«دل پیش خیال تو صد دیده برافشاند / در پای تو هر ساعت جانی دگر افشاند»

- (۱) مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن
(۲) مفعول فاعلاتن مفاعیل فاعلن
(۳) مفعول مفاعیلن مفعول مفاعیلن
(۴) مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن

۱۰- وزن کدام بیت «مفتعلن مفاعیلن مفتعلن مفاعیلن» است؟

- (۱) منم که یک رگ جانم هزار بازوی خون راند / از آنکه دست حوادث زده است بر دل ریشم
(۲) گر مرا روزی ز وصلش بر زمین پای آمدی / کی همه شب دست از او بر آسمانستی مرا
(۳) دوش ز چشم مردمان اشک به وام خواستم / این همه اشک عاریه است اشک روان من کجا
(۴) کارم بساز دامن بر تو سبک نشیند / جانم مسوز دانی بر من گران برآید

۱۱- وزن همه ابیات، همسان دولختی است؛ به جز:

- (۱) بر دل غم فراق آسان چگونه باشد / دل را قیامت آمد شادان چگونه باشد
(۲) خون‌ریزی و نندیشی عیار چنین خوش‌تر / دل دزدی و نگریزی طرار چنین خوشتر
(۳) آتش به خاک پنهان دارند صبح خیزان / من خاک عشقم آتش پنهان چرا ندارم
(۴) گر هیچ شبی وصل دلارام توان یافت / با کام جهان هم ز جهان کام توان یافت

۱۲- وزن کدام مصراع در مقابل آن نادرست است؟

- (۱) سر به عدم در نه و یاران طلب (مفتعلن مفتعلن فاعلن)
(۲) یا رب آن خال بر آن لب چه خوش است (فاعلاتن فاعلاتن فاعلن)
(۳) بیویم بو که در گنجم به کویت (مفاعیلن مفاعیلن فعولن)
(۴) سلسله‌های فلک است آن دو زلف (مفتعلن مفتعلن فاعلن)

۱۳- قافیۀ مشخص شده در کدام بیت «گروه قیدی» است؟

- (۱) این عشق را زوال نباشد به حکم آنک / ما پاک دیده‌ایم و تو پاکیزه‌دامنی
(۲) راحت جان است رفتن با دلارامی به صحرا / عین درمان است گفتن درد دل با غمگساری
(۳) مگر که نام خوشت بر دهان من گذشت / برفت نام من اندر جهان به خوش‌سخنی
(۴) ای باد صبح بستان پیغام وصل جانان / می رو که خوش نسیمی می‌دم که خوش‌عبیری

۱۴- قافیه در کدام بیت غلط است؟

- (۱) آن نظر در بخت چشم احول کند / کلب را کهدانی و کاهل کند
(۲) غیر آن جعد نگار مقبلم / گر دو صد زنجیر آری بگسلم
(۳) نفس را زان نیستی وا می‌کشی / ز آنکه بی‌فرمان شد اندر بیهشی
(۴) مست را چون دل مزاح اندیشه شد / این ندانم و آن ندانم پیشه شد

۱۵- هر سه آرایه «کنایه، استعاره و تشبیه» در کدام بیت وجود دارد؟

- (۱) کمان سخت که داد آن لطیف‌بازو را / که تیر غمزه تمام است صید آهو را
(۲) هزار صید دلت پیش تیر باز آید / بدین صفت که تو داری کمان ابرو را
(۳) بهای روی تو بازار ماه و خور بشکست / چنان که معجز موسی، طلسم جادو را
(۴) خیال در همه عالم برفت و باز آمد / که از حضور تو خوشتر ندید جایی را

۱۶- آرایه‌های بیت زیر کدام‌اند؟

- «سوختم در دوزخ افسردگی یا رب که گفت؟ / روی گرم از آتش سوزان نبیند عود من»
(۱) تشبیه - حس‌آمیزی - جناس (۲) کنایه - اسلوب معادله - استعاره (۳) تشبیه - کنایه - استعاره (۴) مراعات نظیر - جناس - تشبیه

۱۷- کدام بیت دارای تشبیه و فاقد استعاره است؟

- (۱) گل مؤدۀ باز آمدنت در چمن انداخت / سلطان صبا پر زر مصریش دهان کرد
(۲) رواست گر نکند یار دعوی یاری / چو بار غم ز دل یار برنمی‌گیرد
(۳) شاید که زمین حله ببوشد که چو سعدی / پیرانه‌سرش دولت روی تو جوان کرد
(۴) مکن که روز جمالت سرآید از سعدی / شبی به دست دعا دامن سحر گیرد

۱۸- تعداد آرایه کنایه در تمام ابیات برابر است، به جز:

- (۱) به این طالع چرا از دوستان، من راستی جویم؟ / که افتاده است چپ با دست من نقش نگین من
(۲) دلی که داشتی ای جان، شده‌ست هر جایی / دل دگر ز برای تن فگار بجو
(۳) نیارد، گر کند سر پنجه از فولاد و از آهن / ز دست این خسیسان، سوزنی آهن ربا بیرون
(۴) زند چه آب بر آتش، شراب لعل مرا؟ / کز آب خضر فتد آتشم به جان بی‌تو

۱۹- آرایه‌های «جناس، استعاره، کنایه، تشبیه، سجع» به ترتیب در ابیات کدام گزینه آمده است؟

- (الف) فرصت خاریدن سر نیست در اقلیم عقل / وقت ساقی خوش که گاهی می‌کند غافل مرا
(ب) نان جو خور در بهشت سیر چشمی سیر کن / دل چو گندم چاک بهر خوشه پروین مکن
(ج) از قفا سیر نگشتم من بیچاره هنوز / می‌روم وز سر حسرت به قفا می‌نگرم
(د) گفتیم به نیرنگ و فسون پنهان کنم ریش درون / پنهان نمی‌ماند که خون بر آستانم می‌رود
(هـ) می حرام است ولیکن تو بدین نرگس مست / نگذاری که ز پیشت برود هوشیاری

- (الف) د - ج - هـ - الف - ب (۲) ج - هـ - الف - ب - د (۳) ج - هـ - د - ب - الف (۴) الف - ب - ج - هـ - د

۲۰- در کدام بیت اضافه تشبیهی وجود ندارد؟

- (۱) می‌توانی ملک وحدت را به تنهایی گرفت / همچو صائب گر بداری خلوتی در انجمن
(۲) ز چشم غنچه تا خار سر دیوار خون‌گرید / کدامین مرغ رفت از باغ بی‌برگ و نوا بیرون
(۳) ز بس بر خرمنم برق بلا ده تیغه می‌بارد / به خاکستر نشیند تا به گردن خوشه‌چین من
(۴) آینه‌ام ز گرد کدورت برهنه است / پیوسته صاف می‌گذرد آب جوی من

۲۱- آرایه‌های مقابل همه ابیات درست است؛ به جز:

- (۱) ای مرغ اگر پری به سر کوی آن صنم / پیغام دوستان برسانی بدان پری (جناس - استعاره)
(۲) ای برق اگر به گوشه آن بام بگذری / آنجا که باد زهره ندارد خبر بری (واج‌آرایی - کنایه)
(۳) دانی چه می‌رود به سر ما ز دست تو / تا خود به پای خویش بیایی و بنگری (مجاز - جناس)
(۴) بخت آینه ندارم که در او می‌نگری / خاک بازار نیرزم که بر او می‌گذری (موازنه - استعاره)

۲۲- معنای چند واژه در مقابل آن نادرست آمده است؟

«سیرت: ظاهر - ساغر: جام - طره: نقاب - عذار: بناگوش - نغز: شکستن - تمثال: مجسمه - متفکر: ناشناس - درزی: کفّاش»

(۱) پنج (۲) چهار (۳) سه (۴) شش

۲۳- مفهوم بیت زیر در کدام گزینه مشاهده می‌شود؟

«شیطان راه ما نشود گندم بهشت / ما را بس است نان جوین دیار خویش»

(۱) دیو اگر صومعه‌داری کند اندر ملکوت / همچو ابلیس همان طینت ماضی دارد

(۲) به فلک می‌رود آه سحر از سینۀ ما / تو همی بر نکنی دیده ز خواب سحری

(۳) گر به کف خاک بگیرند زر سرخ شود / روز گندم دروند ار چه به شب جو کارند

(۴) من که دارم در گدایی گنج سلطانی به دست / کی طمع در گردش گیتی دون پرور کنم

۲۴- تمام ابیات، با بیت زیر مفهوم مشترک دارند، به جز:

«نتوان از سر او برد هوای شیرین / لشگر خسرو اگر بر سر فرهاد رود»

(۱) سعدیا بارکش و مهر فراموش نکن / مهر وامق به جفا کردن عذرا نرود

(۲) تو نظیر من بجویی و بدیل من بگیری / عوض تو من نیابم که به هیچ کس نمائی

(۳) چنانم در دلی حاضر که جان در جسم و خون در رگ / فراموشم نه‌ای وقتی که دیگر وقت یاد آیی

(۴) من آن نیم که دل از مهر دوست بردارم / و گر ز کینۀ دشمن به جای رسد کارم

۲۵- کدام دو بیت، مفهومی مشترک دارند؟

(الف) آرزو در طبع پیران از جوانان است بیش / در خزان هر برگ چندین رنگ پیدا می‌کند

(ب) گفتم ز لعل نوش، لبان پیر را چه سود؟ / گفتا به بوسۀ شکرینش جوان کنند

(ج) مرد راهبر باید پیر راحت، ای برنا / ورنه گم شوی با او، گرنه راهبر خیزد

(د) ریشۀ نخل کهن سال از جوان افزون تر است / بیشتر دل‌بستگی باشد به دنیا پیر را

(۱) الف - ب (۲) ب - د (۳) د - ج (۴) الف - د